SVENSK MUSIKTIDNING.

N:o 16. | Redaktör och utgifvare: **FRANS J. HUSS.** Expedition: Olofsgatan 1 (Hötorget 6,) 1 tr. upp öfv. gård. | Stockholm den 15 Oktober 1889. | Pris: Helt år 5 kr., Lösn:r 25 öre. Annonspris: 10 öre (15 ö. utl.) petitraden. Bilaga I: 80 öre. Bil. II: 50 öre. | Årg. 9.

Caroline Östberg.

Vårt galleri af Kgl. operans primadonnor tillöka och fullkomna vi i dag med bilden af den utmärkta, allmänt värderade och uppburna konstnärinna, som efter lång frånvaro från den scen der hon började sin konstnärsbana, nu ändtligen tyckes vara fäst vid densamma på allvar. En särskild anledning att vända vår uppmärksamhet på fru Östberg har gifvits oss genom reprisen af »Ernani» och hennes glänsande framställning af det qvinliga hufvudpartiet i denna opera, ett konstverk af så hög rang, att det knappast kan öfverträffas. Ty om betingelserna för en sångerskas fullkomlighet såsom sådan är ett skönt och mäktigt sångorgan och dettas utbildning till en fulländning som öfvervinner alla svårigheter, så förefinnes dessa hos fru Östberg. Sedan fru Michaelis tid har vår svenska operascen icke beträdts af någon inhemsk konstnärinna, med undantag af Christina Nilsson, som hvad storslagenhet i framställningen, röstens behag, koloraturens mästerskap uppnått fru Östberg. Och besinnar man dertill hvilken mångsidighet hon utvecklat under sin sceniska verksamhet, om vi erinra oss hennes första teaterperiod på Kgl. operan, hennes uppträdande der i opéra comique som Carlo Broschi m. m., hennes fram gångar vid Nya teatern i operetten och sedan utomlands såsom — Wagnersångerska och nu senast i de stora operapartierna såsom en Rezia, Aida, Leonora, såsom Elvirorna i »Don Juan», »Den Stumma» och »Ernani», så har man bevis tillräckligt för denna mångsidighet, liksom i den popularitet hon åtnjuter ett intyg om erkännandet af de stora förtjenster som utmärka hennes konstnärskap. Och vi anse att detta kan och med hennes energi och samvetsgrannhet bör kunna ännu mera närma sig idealet. Den stora kraften och förmågan har stundom svårt att moderera sig till ett uttryck som icke öfvergår skönhetslinien, det patetiska, synnerligen hos tragediennen, kan slå öfver i onatur och störande gäster och mimik, hos sångerskan i en onödig röstforcering, som inkräktar på tonens välljud; särdeles kan detta lätt hända vid en scen der en sångerska icke är van att uppträda, och det vore derför alltid välbetänkt om en duglig sånginstruktör vid repetitionerna kunde närvara i salongen och i detta afseende meddela de sjungande goda råd. Man har anmärkt och icke utan skäl att fru Östbergs framställning skulle ha vunnit med iakttagande af en sådan moderation och en med skönhetslagarne städse öfverensstämmande plastik, men den stil hvaråt fru Östberg nu egnat sig är för henne jemförelsevis ny, och att döma af hennes Elvira i »Ernani» torde anmärkningar af detta slag blifva allt sällsyntare.

Caroline Östberg.

Fru Östbergs naturel lämpar sig mer för det storartade dramatiska och passionerade eller såsom i operetten åt det hurtiga spelet mindre för

en lyriskt svärmisk och vekt quinlig stämning, åtminstone har det hittills så visat sig, och kanske saknas förutsättningar för att nu äfven på ett sådant område uppnå idealet; i den genre, den stora genre hvaråt hon för närvarande egnat sin verksamhet har hon emellertid, såsom vi redan sagt, uppnått ett obestridligt mästerskap.

Caroline Östberg föddes d. 17 maj 1853 i Stockholm, der hennes fader var fältskär. Hennes stora musikaliska anlag blefvo tidigt bemärkta, och dessa fick hon tillfälle att utveckla då hon vid omkr. 16 års ålder intogs som elev vid Musikaliska akademien. Hennes studietid der räckte i tre år, hvarefter hon debuterade på Kgl. teatern, sedan hennes talang dessförinnan blifvit mera allmänt bekant genom uppträdandet på några konserter. Hennes sceniska debut egde rum d. 15 dec. 1873 i Annas roll i »Friskytten». Efter en ny debut i slutet af mars påföljande år, då hon som Carlo Broschi i »Hälften hvar» gjorde stormande lycka, och en tredje såsom Adina i »Kärleksdrycken», blef hon engagerad vid kgl. lyriska scenen, hvilken hon tillhörde i något mer än tre år. Under denna tid utförde hon utom de förut nämnda: Rosina i »Barberaren», Inez i »Afrikanskan», Martina i »Läkaren mot sin vilja», Susanna i »Figaros bröllop», Papagena och en af genierna i »Trollflöjten», fru Ström i »Muntra fruarna», Betli i »Alphyddan», Zerlina i »Fra Diavalo», Henriette i »Muraren», Thérèse i »De begge grenadierna», markis de Flarambole i »Kungen har sagt det», en ganska ansenlig repertoar af nästan uteslutande roler i den komiska operan, och med hvarje ny rol nya framsteg och nytt befästande i publikens stora gunst. När engagementet var slut 1877 beredde hon sig på en studieresa till Petersburg för att hos den frejdade sångläraringen derstädes, vår landsmaninna fru Nissen-Soloman, utbilda sig i sin konst. Denna plan gick emellertid om intet. Följande år ingick nämligen fröken Östberg äktenskap med grosshandlaren Horwitz och drog sig nu tillbaka från scenen, såsom man trodde för alltid, en förlust för densamma som allmänt beklagades. Det var derför ej ringa öfverraskning då i slutet af 1879 Nya teaterns affischer förkunnade att fru Östberg-Horwitz skulle vid premièren af Suppés operett »Boccaccio» utföra titelpartiet i densamma. Det blef en ny aera för Nya teatern. Boccaccio gick på halftannat år 100 gånger öfver scenen under ständigt jubel, väl uppsatt som pjesen var, men den egentliga magneten var dock den unge Boccaccio med sin präktiga stämma och sitt uppsluppna spel. På denna scen skördade fru Östberg-Horwitz många nya lagrar i den genre, som man dock tyckte för simpel mot hennes förmåga Äfven här hade hon dock uppgifter af bättre art sig förelagda såsom Zerlina i »Teaterdirektören», Betli i »Alphyddan», Valentin i »Fortunios visa», Seysoletto i »Cornevilles klockor» m. m. men framför allt i Guirods operett »Piccolino» och i Offenbachs »Hoffmanns äfventyr», hvaruti vi hade tillfälle att senast beundra henne på kgl. operan under sistlidna vårterminen. Öfriga roler som hon utförde på Nya teatern voro madame Lange i »Madame Angots dotter», Cervantes i »Drottningens spetsnäsduk», Griolet i »Stella», René Dubaure i »Donna Juanita», hufvudrolerna i »Lille hertigen», »Rosenkind», och »Infantinnans dockor», Lazarillo i »Don Cæsar de Bazano», Violetta i »Det lustiga kriget», princessan Mikaela i »Både hjerta och hand», Bronislawa och Simon i »Tiggarstudenten», fru Boniface i »Boniface», Geralda i »Drottningens vallfart», fru Lisbet i »Rip Rip», Benvenuto i »Ruter kung», titelrolen i »madame Favart», och Titania i »Afrikaresan». Fru Östbergs verksamhet vid Nya teatern varade till 1885, ehuru icke oafbrutet. På våren 1880 gästade hon i Köpenhamn som Boccaccio och Lille Hertigen och skördade der stort bifall. I den senare rolen ställdes hon af kritiken vid sidan af parisarnes Granier. Hösten samma år finna vi henne åter vid Nya teatern, der sejouren räckte till 1882. I augusti detta år begaf hon sig till Tyskland och förenade sig med Angelo Neumanns Wagnertrupp samt vann såsom Wagnersångerska stort bifall i Holland, i Brüssel, Aachen och Köln.

I Berlin egnade sig fru Östberg-Horwitz åt sånglektioner och medverkade vid Wagner-repsentationerna på Victoriateatern. Det talades till och med om att hon af Angelo Neumann skulle ha blifvit för några år engagerad vid stadtteatern i Bremen, som han skulle öfvertaga. Under den nämnda Wagnertournéen får man särskildt från Amsterdam och Brüssel höra uttalas med mycket beröm hennes utförande af Sieglindes parti i »Rheingold», under början af 1883. I februari samma år återkom hon emellertid till Stockholm och Nya teatern. Sista gången hon uppträdde å denna scen var i april 1885 i »Cornevilles klockor. Man undrade mycket att icke fru Östberg — såsom hon nu kallade sig — blef engagerad vid Kgl. teatern och man såg ofta i pressen uppmaningar till kgl teaterdirektionen att fästa henne vid denna scen. Detta lät dock länge vänta på sig. Hon styrde efter sejouren vid Nya teatern sin kosa till Norge och uppträdde der under aug. och sept. 1885 i »Boccaccio», »Tiggarstudenten» och »Cornevilles klockor;» hon sjöng samma år i oktober som furstinnan Annaa i »Kossackflickan» på Södra teatern och följande månad som Gabrielle i »Hundra jungfrur». I december begaf sig fru Östberg till Göteborg och gasterade under jan. 1886 i »Rosenkind», återvände derpå till Stockholm och sjöng några gånger i »Hundra jungfrur» på Södra teatern. Dermed var hennes operettkarrière lyktad.

En tillfällighet förde fru Östberg åter upp på operascenen Ett par soaréer skulle gifvas på Stora teatern till förmån för dramatiska och musikaliska artisternas pensionskassa, vid hvilket tillfälle Fredrik Deland också skulle, såsom Konjander, taga afsked af publiken. Hr Ödmann, som skulle medverka blef sjuk och operans d. v. primadonna var förhindrad att biträda. Fru Östberg åtog sig att fylla numret. Hon sjöng en aria ur »Drottningen af Saba», och den präktiga rösten, det mästerliga utförandet framkallade ett jubel som man knappast hört maken till och som gaf teaterstyrelsen en otvetydig fingervisning att söka engagera sångerskan för operascenen. Den 19 okt. 1886 uppträdde också fru Östberg der som gäst och sjöng Agathas parti i »Friskytten», på ett sätt som väckte allmän hänförelse. Af operettsångerskan fanns föga qvar; operaserian var nu målet för konstnärinnans äregirighet och sträfvan, och framgången var storartad äfven här, ja, så mycket större som fordringarne här äro så stora. Samma år vann hon nya triumfer som Elvira i »Don Juan» och »Rezia» i Oberon»; 1887 gaf hon oss Elvira i »Ernani», Nattens drottning i »Trollflöjten», 1888 Norma och Leonora i »Fidelio», och under innevarande år har hon till dessa roler lagt Aida, Elvira i »Den stumma», drottning Margareta i »Hugenotterna» och äfven haft ett komiskt parti nämligen i Offenbachs »Hoffmans sagor», deri hennes mästerliga utförande af dockan Olympia redan var kändt från Nya teatern.

Då fru Östberg numera är engagerad vid vår operascen, som vi hoppas måtte länge få behålla en så utmärkt förmåga, ha vi säkert att vänta ännu många konstnjutningar af henne i de nya partier, som hon får till uppgift att utföra, och hvilka helt säkert endast skola öka hennes triumfer och popularitet.

Franz Schuberts sista stunder.

Efter K. von Hellborn af *Hugo L—t.*

Öfver Franz Schuberts sista dagar gifva följande, af hans broder Ferdinand och hans vän Franz v. Schober lemnade meddelanden, närmare upplysning.

Franz flyttade i början af september 1828 till sin broder Ferdinand, som från förstaden St. Ulrich flyttat till förstaden Wieden och der slagit ned sina bopålar vid en nyuppstånden gata och tyvärr äfven i ett nybygdt hus. Franz företog denna flyttning på inrådan af hofläkaren D:r von Rinna för att med mindre besvär och tidspillan,

än som för detta ändamål åsamkades honom midt inne i staden, kunna företaga kroppsrörelser i det fria, för att derigenom söka lindring i sitt af hjärtklappning och svindel bestående lidande.

Han var nämligen sjuklig och medicinerade redan vid denna tid. Hans opasslighet aftog emellertid åter något.

I början af oktober gjorde han tillsammans med sin broder Ferdinand och ett par vänner en liten lustresa till Unter-Waltersdorf och derifrån en utflykt till Eisenstadt, der han uppsökte Josef Haydn's grafvård, vid hvilken han länge fördröjde sig. Han var under de trenne dagar, som denna lilla resa varade, högeligen måttlig i mat och dryck men föröfrigt glad och sorgfri och hade många muntra infall.

Men då han återvändt till Wien, tilltog det onda på nytt. Då han om aftonen den sista oktober, på värdshuset »Röda korset», hvilket han och hans vänner ofta brukade besöka, skulle förtära en fiskrätt, kastade han, sedan han blott smakat en enda liten bit, plötsligt knif och gaffel från sig på tallriken, föregaf att maten hos honom framkallat våldsamma qväljningar, och att det förekom honom precis, som hade han tagit gift. Från detta ögonblick har Franz knappast förtärt något annat än medikamenter. Äfven nu försökte han kurera sig genom promenader i det fria och gjorde för detta ändamål ännu några spatserfärder. Den 3 november gick han tidigt på morgonen från Neu-Wieden till Hernals hvarest ett af hans broder komponeradt latinskt Requiem skulle uppföras. Detta var den sista musik han hörde. Efter gudstjensten gjorde han ännu en tre timmars promenad. Under hemvägen klagade han mycket öfver mattighet.

Dock repade han sig snart åter, och på någon allvarligare sjukdom synes han öfver hufvud taget icke hafva tänkt; ty den 4 november talade han, i närvaro af klavermästaren Lanz i Wien, med hoforganisten Sechter om att tillsammans med denne företaga studier i fugasatsen. De kommo då öfverens om att gemensamt genomgå Marpurg's lärobok, så långt denna tjenade deras ändamål och utsatte tid och det antal timmar Schubert derpå ämnade använda. Enligt Sechters utsago kom detta beslut dock aldrig till utförande, emedan Schuberts tilltagande onda snart kastade honom på sjukbädden. Vår tondiktares lefnadshistoria har utan tvifvel derigenom blifvit beröfvad en af sina märkligaste tilldragelser — herr Sechter och Franz Schubert fördjupande sig i gemensamma mukaliska studier.

Den 11 november nödgades Franz genom sin tilltagande svaghet intaga sängen. Han kände, efter hvad han sjelf sade, inga smärtor, men sömnlöshet och afmattning marterade den eljes så kraftige mannen.

I början behandlades han af d:r v. Rinna och Schubert skref deröfver ett bref (det sista) till sin vän Schober, hvilken var personligen befryndad med denne läkare. Tyvärr insjuknade Rinna och stabsläkaren d:r Vehring öfvertog i hans ställe behandlingen af den sjuke, om hvars befinnande han dagligen underrättade Schober.

Under sin sjukdom, som endast varade nio dagar, var Franz mycket punktlig med medicineringen och hade för den skull ett fickur hängande på stolen bredvid sängen. De första dagarne försökte han liggande »ofvanpå», tillbringa några timmar med att korrigera tryckfelen i andra delen af »Vinterresan». Den 16:de höllo läkarne konsultation; det syntes dem att en öfvergång till nervfeber förestode, dock hade man ännu ej öfvergifvit hoppet om förbättring. Flere af hans vänner besökte honom, andra afhöllo fraktan för smitta derifrån. Aftonen den 17:de blefvo feberfantasierna, hvilka hittills varit ringa, häftigare och mera ihållande. Han ropade under dem sin broder till sig med orden: »Ferdinand! håll ditt öra till min mun», derpå tillade han helt hemlighetsfullt: »Du, hvad försiggår väl med mig?» Denne svarade: »Käre Franz! Man gör sitt bästa för att få dig återställd, och läkarne säga också, att du snart skall vara frisk; nu måste du bara hålla dig flitigt till sängs.» — Hela dagen igenom ville han ut, och ständigt hade han för sig, att han vore i ett främmande rum. Enligt ett från Ferdinand, straxt efter dödsfallet, till fadern skrifvet bref, i hvilket han framställer det Franz borde begrafvas i Währingerkyrkogården vid sidan af den af honom nära nog dyrkade Beethoven, i stället för som annars blifvit fallet i Matzleinsdorf's kyrkogård, samt omnämner kostnaderna derför, yttrar han dessutom: — — — Afto en före sin död sade han, ännu vid half sans till mig: »Jag besvär dig, skaffa mig in i mitt rum, och låt mig inte ligga här i denna vrå under jorden; förtjenar jag då inte plats öfver jorden?» Jag svarade: »Var lugn käre Franz, tro din broder Ferdinand, som du ju alltid gjort, och som älskar dig så högt. Du *är* i ditt rum, som du varit hela tiden, och ligger i din säng!» — Då sade han; »Nej det är inte sant, här ligger ju inte Beethoven». — Skulle detta — fortsätter brodern i sitt bref — ej vara en fingervisning om hans innersta önskan, att få hvila vid sidan af Beethoven, som han vördade så högt — — —.

Några timmar senare kom läkaren, hvilken som vanligt tilltalade honom i uppmuntrande ordalag. Men Schubert såg honom fast i ögat, stödde sin matta hand mot väggen och sade långsamt och med allvar: »Nu, är mitt slut inne».

Morgonen derpå emottog Ferdinand ett bref från fadern, hvilket genomandades af djup smärta men på samma gång innerlig förtröstan till den Högste och slutar med följande ord:

— — — »Gör ditt bästa för att vår gode Franz ofördröjligen kommer i åtnjutandet af det Heliga Sakramentet, och jag lefver i den tröstfulla förhoppningen att Gud skall styrka och upprätthålla honom. Din bedröfvade, men i förtröstan på Gud styrkte fader

Franz.

Det på eftermiddagen samma dag inträffade dödsfallet delgaf fadern dagen derpå genom följande notifikation:

— »I går onsdagseftermiddagen kl. tre afsomnade till ett bättre lif min innerligt älskade son, tonkompositören Franz Schubert efter en kort sjukdom och sedan han blifvit delaktig af det Heliga sakramentet, i sitt 32:dra lefnadsår. På samma gång får jag och min familj tillkännagifva, att den aflidnes stoft fredagen den 21 d. m. kl. ½ 3 e. m. bäres från huset n:r 694 gamla, 714 nya nummerräkningen i förstaden Wieden vid den nybygda gatan näst intill det s. k. Bischofstadel, till sockenkyrkan S:t Josef der jordfästningen kommer att försiggå.

Wien d. 20 nov. 1828.

Franz Schubert
Skollärare i Rossau.

Klädd i den då för tiden brukliga eremitklädningen, en lagerkrans virad om tinningarne, anletsdragen oförändrade, låg Franz, mer liknande en sofvande än en död, på båren, som redan första dagen smyckades med de oupphörligt sig hopande kransarne.

Jordfästningen försiggick på utsatt dag och timme. Trots det dåliga vädret hade, utom den aflidnes anförvandter och vänner, en stor deltagande människoskara infunnit sig för att egna sångaren den sista hyllningen. Kistan bars af unga tjenstemän och studerande. I den lilla kyrkan exekverade en kör under ledning af domkapellmästaren Gänsbacher en af denne komponerad sorgmotett samt den aflidnes »Pax vobiscum» beledsagadt af blåsinstrumenter och med för tillfället författad text af Franz v. Schober. Efter välsignelsen fördes liket till Währingerkyrkogården, der det efter ännu en välsignelse nedsänktes i den bredvid Beethovens redda grafven.

Sorgen öfver den så plötsligt och vid så unga år af döden bortrykte mästaren var lika uppriktig som allmän och gaf sig uttryck på flera sätt. Så uppfördes den 27 november af kyrkomusikföreningen i S:t Ulrich, Mozarts Requiem, och den 23 december föranstaltade vänner och beundrare af den hädangångne en sorgefest i Augustiner Hofkyrkan hvarvid uppfördes ett af direktören vid Steiermarkska musikföreningen, Anshelm Hüttenbrenner komponeradt Requiem för dubbel kör, hvilket utfördes af en mängd konstvänner. För att anskaffa medel till resandet af ett monument öfver mästarens graf gaf

fröken Anna Fröhlich den 30 januari 1829 en konsert i Musikföreningens sal. Företaget lyckades förträffligt och vården kom till stånd. Sjelfva stenen förfärdigades af stenhuggarmästaren Wasserburger, bysten af akademiska bildhuggaren Franz Dialler. Grafskriften, som sedermera utsattes för mycket häftiga anmärkningar, författades af Franz Grillparzer och löd sålunda;

Döden tog här en rik besittning
Men en ännu skönare förhoppning.
Här hvilar Franz Schubert,
född d. 31 Januari 1797
död d. 19 November 1828
31 år gammal.

Schuberts lif hade som de flesta konstnärers ej varit någon dans på rosor, och hans ekonomiska ställning vid hans död var långt ifrån lysande. Som ett kuriosum vilja vi här meddela hela bouppteckningen, hvilken bestod i följande lagligen uppskattade effekter: 3 klädesfrackar, 3 rockar, 10 par benkläder 9 västar tillsammans värda 37 fl.; 1 hatt, 5 par skor, 2 par stöflar värda 2 fl.; 4 skjortor, 9 halsdukar, 13 par strumpor, 2 örngottsvar värda 8 fl.; 1 madrass, 1 bolster, 1 täcke värda 6 fl.; några gamla musikalier uppskattade till 10 fl. Utom dessa effekter hvars sammanlagda värde uppgår till 63 fl. fanns efter den aflidne — ingenting.

Schuberts anletsdrag äro genom vidt spridda porträtter allmänt kända. Bland dem som gälla såsom synnerligen lyckade räknas ett kopparstick af Passini, efter Wilh. Rieder's teckning, en litografi af Clarot i Wien likaledes efter Rieder's teckning, hvilka öfver hufvud legat till grund för de olika porträtten; vidare en målad miniatyrbild i herr hofrådet friherre Josef v. Spann's i Wien ego, samt en teckning, daterad d. 10 juni 1821, funnen 1862 efter aflidne professor Leopold Kupelwieser hvilken sjelf gjort utkastet.

FÖLJETONG.

"Carmens" Don José i verkligheten.

Af *C. Werner.*

Ingen af senare tiders operor har väckt så mycket uppseende och haft så varaktig, allt mera växande framgång som Bizets »Carmen». De mångbeskrifna stora »maskinerna» af Massenet, Paladilhe o. s. v. hafva samtligen gjort mer eller mindre fiasko. Men »Carmen» har trängt in i öron och hjertan hos alla nationer och för alla tider befästat sig på hvarje repertoar. Det är en älsklingsopera, som ej är underkastad modets vexlingar och hennes titelparti kommer alltid att förbli'va en ärorik uppgift för de största konstnärinnor. Och hvad är orsaken till denna allmänna, internationela framgång? Jo, att denna opera ej tillhör någon skola, ej följer någon schablon — hon är sig sjelf utan föregångare och efterföljare; en källa som klar och frisk framväller ur komponistens hjerta — ingen med konst beredd läskedryck, utan källvatten, rent vederquickande — om också giftiga blommor växa vid hennes strand. Sådana verk voro »Friskytten», »Hvita frun», »Richard Lejonhjerta», »Postiljonen från Longjumeau», »Fra Diavalo».

Mycket till framgången bidrager väl ock den intresanta, konstnärligt affattade textboken, — förträffligt bearbetad efter en pikant novell af Prosper Merimée. Ingen figur i densamma är en vanlig operaschablon, hvar och en har sin originela och prägnanta fysionomi. Den ohyggliga, hånkrattande, tjusande, ormlika, förföriska, hjertlösa, afskyvärda och dock så lifsverkliga cigarettarbeterskan Carmen kommer alltid att blifva en älsklingsfigur för alla konstnärinnor som — »ha hin i kroppen på sig». Och så den vackra, lika hjertlösa, fåfänge, hänsynslöse, förföriske, öfvermodige toreadoren Escamillo, och Don José — soldaten, sedan smugglaren, slutligen mördaren.

Josés figur är redan derför intressant, att densamme verkligen lefvat, lidit och syndat; detta vilda hjerta har slagit i ett verkligt bröst, denne man har verkligen varit sierrans skräck.

Prosper Merimée berättar i sin »Carmen», att han (eller åtminstone berättarn af historien) verkligen lärt känna smugglaren och röfvarhöfdingen José Maria och ur *hane egen* mun erfarit den rätt sällsamma historien om förräderi, låghet och lidelse. Huru mycket som i detta påstående är sannt eller om hela den mästerliga skildringen af Merimée endast är en fantasidrägt, hvarmed han draperat José Maria, den populäraste inom hela dåvarande spanska banditverlden, kan jag ej afgöra. Emellertid berättas om den verklige José Maria en hop karakteristiska anekdoter och man eger än i dag lifliga skildringar rörande honom af hans samtida.

José Maria var Sierra Morenas hemske genius, hvilken länge och väl höll Spanien i skräck. Först hade han varit soldat, sedan hade han af kärlek till en vacker flicka deserterat och slutit sig till ett smugglarband. Hvarje mulåsnedrifvare i Torrenueva kunde berätta er hur ofta han helt allena till fots, endast beväpnad med sin bössa plötsligen trädde fram på vägen från Andujar och halft med öfvertalning half med tvång bragte dem att sluta sig till hans röfvarskara; hvarje vinodlare från Val de Peñas visste berätta något om honom, de der vid stranden af Guadalquivir sutto och lagade de hål, som mannen från sierran skutit i deras gethudsjackor; äfven flickorna i Carolina kunde förtälja om honom, hur han ofta långa sträckor ledsagade dem som skyddsvakt utan att derför fordra annan lön än ett leende eller en kyss. Också granderna i Spanien kände honom väl; de vågade sig ej in bland bergen innan de af röfvaren fått hans ord och ed på att han lemnade dem oantastade.

Och denne man hade ingenting vildt uti sig; han var ingen jätte, ingen atlet. Hans skägg var modernt klippt och ingenting hos honom förrådde en blodtörstig missdådare.

Han var för öfrigt tapper och djerf ända till galenskap, ty han skydde ej att i de trakter, der man satte pris på hans hufvud, uppenbara sig utan annat försigtighetsmått, än att han utbytte sin smugglarkostym mot en vanlig hedersmans habit. Första gången, då t. ex. en resande Moersel såg honom, var i Sevilla på promenaden utanför en af kyrkorna. Han språkade der ogeneradt med en munk och en främling, och ehuru litet hvar betraktade honom nyfiket syntes han endast upptagen med konversationen, på sin höjd blickade han en och annan gång med dristig blick efter några vackra fruntimmer, som med sin svarta mantilla dragen öfver hufvudet passerade förbi dem för att begifva sig nedåt floden eller under träden i parken. Det var en liten man med ljusbrun hy, lifliga och blixtrande ögon, med ett högljudt, något hånfullt skratt. Aldrig plundrade han en resande utan att lemna honom skjortan på kroppen och tio realer till resans fortsättning. Det var ej många af hans kolleger som voro så höfliga.

Förföljd af Ferdinand VII:s emissarier uttröttade sig ej José Maria med strid och krigslist. Han skonade soldaterna och dödade anförarne. Han hade en säker blick vid valet af sina offer. En från en osynlig hand utsänd kula träffade officerarne midt bland soldaterna, och om de sökte skydda sig dermed att de togo af sig epåletterna och togo på sig den simpla soldatens uniform för att undgå banditernas hämd erforo de dock när de stupade att mannen ej lät lura sig genom guldgalonerna. Var officeren fallen drogo sig trupperna tillbaka och saken var utagerad. Följden blef att soldaterna höllo sig på ett visst afstånd under det José Maria festade med landtmännen i deras stugor och med fulla händer delade med sig af sitt öfverflöd.

Då infanten af Spanien, prins Sebastian, måste begifva sig till Sevilla begärde han ett lejdebref för passagen i bergstrakterna. Denne gaf befallning att prinsen skulle få färdas oantastad. Sierra Morenas bergtoppar voro höljda af snö; en häftig nordanvind jagade snön i flockar öfver landskapet. Don Sebastian var ej alldeles lugnad och drog endast helt långsamt framåt i bergsklyftorna, der så många andra funnit sin undergång. Plötsligen får

han se på ett klipputsprång, som höjde sig öfver ett vinberg, en man till häst, orörlig, insvept i en brun för stormen fladdrande kappa och ansigtet skymdt af en bredskyggig sombrero. Någonting magiskt och hemskt låg i den der uppenbarelsen. Hästen och mannen aftecknade sig endast dunkelt mot snömolnet. Hästen slog hofvarne mot bergsklippan så att det gnistrade om dem. Den stumme och orörlige mannen tycktes på sin post invänta de resande för att förkrossa dem. Infanten höll inne sin häst, ryttaren deruppe såg sig om med en lång blick, strök askan af sin cigarr och försvann. Tåget satte sig åter i rörelse och den hemlighetsfulle ryttaren visade sig allt emellanåt, än i bakgrunden af dalklyftorna, än på bergstopparne, en outtröttlig vakt som syntes mångdubbla sig. Marschen varade länge; vid nattens inbrott och ju mer mörkret tilltog ökades de resandes farhågor. Under den fruktansvärda tystnaden förnam man endast ugglornas skri och slamret af hästhofvarna. Ändtligen blefvo klipporna lägre, vägen bredare, slätten visade sig, svagt belyst af månen höljd i moln.

»Mina herrar», sade don Sebastian, »röfvaren har hållit ord! Men vi böra sluta oss tillsammans, vi kunna ännu stöta på några ströfvare af hans trupp.» Då samlade sig alla omkring prinsen. Endast en man, som man förut ej gifvit akt på, blef efter och betraktade de aftågande. Derpå tog han sitt elddon, tände på en cigarett och vände i skridt tillbaka uppåt bergen. Han hade verkligen hållit ord.

Någon tid derefter framställde två af de förnämsta personerna i Sevilla, hvilka anländt till foten af sierran, samma begäran om fri lejd hos röfvarhöfdingen. De visste icke att efter deras afresa från Sevilla två af José Marias kamrater blifvit gripna och kastade i fängelse.

Banditen mottog budbärarne med ett gapskratt; han sade att han sjelf skulle gå att möta »de höga herrarne». Våra resande, som emellertid började känna sig litet rädda, tänkte just vända om, då José Maria trädde fram, omgifven af sin svit. »Välkomna mina herrar gäster!» utropade han. »Himlen skänke er frid, ty om ni rör så mycket som en muskel, ären I dödens! Ert folk har begått den dumheten att gripa två af mina vänner och kasta dem i fängelse! För tusan! Det är ju en oförskämdhet utan like! Hören alltså på mig: Först och främst betalen I en löspenning, minst 2000 uns guld; vidare gifven i befallning att genast lössläppa mina vänner. Jag skall förpläga er väl! Men om Ni rör ett hår på mitt folk låter jag ögonblickligen binda er vid närmaste trän! Så, gör det nu så bekvämt som möjligt för er hos mig.»

Ögonblickligen afsändes en kurir. Han bekom de 2,000 unsen guld och förde banditens båda vänner friska och sunda tillbaka.

Sedermera, då den spanska regeringen alltid drog det kortaste strået, kapitulerade han: José Maria, trött på de farliga äfventyren och då han ej evinnerligen ville ha ett pris satt på sitt hufvud, antog en pension ur H. majestäts privatkassa och rangen af en scoppetero, ett slags uppbördsbevakare. Till sist eskorterade han alltid såsom skyddsvakt postvagnen mellan Saragossa och Barcelona.

Musikpressen.

På Abrah. Lundquists förlag har utkommit.

För piano, 4-händigt:

Cramer, H. Potpourri ur »Konung för en dag» af Adam. Pr. 2 kr.

För piano-solo:

Spindler, Fritz: Minne af operan »Tannhäuser» af Richard Wagner, Fantasi; Pr. 1 kr. 25 öre.

Henneberg, Rich.: *Skeppsgossedans* (ur »Diamantbröllopet»). Pris 75 öre.

Schrammel, Johann: *Wien bleibt Wien*, marsch. Pr. 50 öre.

Güell, la marquise de: *Douce Espérance*, Vals, hommage à Sa Majesté la Reine Régente d'Espagne. Pr. 1 kr. (Vignetten visar en bild af drottningen med den lille konungen på armen).

Pugh, Johannes: *Hulda Lilla*, sångvals (med underlagd text). Pr. 75 öre.

Ericsen John: *Minne från konstnärskarnavalen*, Vals. Pr. 1 kr.

Pousette, P. H.: *Abrakadabra*, Polka. Pr. 50 öre. — *Mazurka*. Pr. 75 ö.

Holtz, Victor: 2:a upplagorna af »Cascarinette»-polka (50 öre) och Salutpolka (75 öre).

För violin och piano:

Fahrbach, jun: *Ein flotter studio*, marsch. Pr. 75 öre.

För flöjt:

Müller, Louis: *Flöjtamatörens concertalbum*, lätta och briljanta kompositioner för en flöjt, häft 3 och 4 à 1 krona.

För sång:

Torssell, Oscar: *Vandring i skoven* (d-gess). N:r 39 af saml. Barytonisten. Pr. 50 öre.

Musiklitteratur.

Bensow, Oscar: *Richard Wagner såsom skapare af musikdramat*. Pris 2 kronor.

Den lilla boken om 90 sidor inledes med en ganska vacker och poetisk helsning »Till Richard Wagner» och har för öfrigt följande innehåll: Inledning, Wagners reformation, »Flygande Holländaren», »Tannhäuser», »Lohengrin», Wagners verk såsom idédramer. Artiklarne om de nämnda operorna innefatta en resumé af innehållet jemte flera musikbilagor med ledmotiver etc. och utdrag af den tyska operatexten liksom ur skrifter af Wagner; hans medaljongbild pryder omslaget. Den unge författaren, barn af sin tid, är en utpreglad Wagner-entusiast och hans uppfattning af Wagners reformatiska betydelse är ju obestridligt riktig, dock synes den tyska och särskildt den nytyska skolan ha så eröfrat honom att den franska skolans förtjenster alldeles trängts i skuggan. Med all aktning och beundran för Wagner böra dock namn sådana som Gounod, Berlioz, Bizet icke alldeles få förgätas. Förf. sig säger i inledningen ha för afsigt att förklara och genomgå *alla* Wagners stora verk, och sålunda ha vi troligen att vänta en fortsättning af hans bok. Musiklitterära verk äro sällsynta nog i vårt land, der det allmänna intresset för sådana icke visat sig synnerligen stort. Det är dess mer förtjenstfullt om någon vill egna tid och förmåga åt ett så otacksamt och lönlöst arbete.

Musikbref från Helsingborg.

Det är sällan något musiknöje af mera anmärkningsvärdt slag erbjudes helsingborgspubliken. En viss betydelse ha derför de tillfällen när mera framstående artister en och annan gång förirra sig hit för att gifva en konsert, som kan tillfredställa fordringarne på en verklig konstnjutning. En sådan konsert var den, hvilken frk. *Anna Pettersson* med biträde af hrr. *Sjögren, Kloed, Gründer* och *Clementson* gaf härstädes den 24 dennes inför en talrik och erkänsam publik. Programmet bjöd på goda och värdefulla saker om ock ett och annat af detsamma var afsedt för en mera ytlig och hvardaglig smak. Hufvudnumret utgjordes af Costés operett *Kolhandlarne* i hvilken fröken P. som Therèse Valbrézegue hade tilllälle konstatera sin öfverlägsenhet som vis- och kupletsångerska. Det sätt hvarpå hon föredrog »kastrull-» och »kittlingsvisorna» ur samma operett äfvensom kupletter ur »*Lilla Helgonet*» och *Mogol* kom en nästan att glömma denna musikgenres tvifvelaktighet som konstprodukt. Ytterligare bekräftelse på sin kapacitet som framstående sångerska gaf hon äfven i sitt utförande af *Sjögrens, Hallströms, Södermans* och *Griegs* visor samt i duetten ur *Trubaduren* med hr Kloed, hvilken senare genom en tillfällig indisposition ej förmådde låta sin annars välljudande stämma komma till sin fulla rätt om ock i hans föredrag ej förnekade sig den pietet och intelligens som är betecknande egenskaper för denna artists sångkonst.

Öfrige medverkande i operetten hrr. Gründer, Kloed och Clementson rönte äfven lifligt och välförtjent bifall, hr Gründer dessutom för sin lyckade deklamation af en saga om *Smeden* af Vessel. Herr Sjögrens andel i aftonens prestationer om ock endast som ackompagnatör förtjenar ett särskildt erkännande för den utsökta smak och den finess med hvilken han fullgjorde sitt uppdrag. Ett särskildt uttryck för publikens belåtenhet erhöll fröken P. i en stor och vacker bukett.

Under sommaren har härstädes äfven konserterat det Modellska kapellet, hvars dirigent hr *Margadant* som violinist förtjenar omnämnande.

Från Scenen och Konsertsalen.

Kgl. Operan. Okt. 1, 6 Weber: *Oberon.* — 3 Thomas: *Mignon.* — 4 Bizet: *Carmen* (frök. Sigrid Wolfs 1:a upptr. såsom engagerad —; José: hr Ödmann) — 8, 13 Verdi: *Ernani* — 9. Gounod: *Romeo och Julia*, 100:de gången. 11 — Verdi: *Aida* (Aida, Amneris: fru Östberg, frk. Jungstedt; Radamés, konungen: hrr Sellman, Sellergren). — 12, 1:a *Symfonikonserten.* 1 Cherubini: ouvert. till Medea; 2 Aulin: konsertstycke för violin och orkester (1:a gången); 3. Weber: aria ur »Euryanthe (hr Lomberg); 4 Hallén: *En sommarsaga,* symfonisk dikt; 5 Beethoven: A-dursymfoni, n:o 7. — 14 Donizetti: *Leonora*, (Leonora, Inez: frkn Jungstedt, Holmstrand; Fernando, Alfonzo XI, Don Gaspar, Balthazar: hrr Ödmann, Johansson, Nygren, Rundberg.)

Vasateatern. Okt. 1—14 Dellinger: *Kapten Fracassa*, (7/10 mäster Oberto hr. Emil Karlsson, 1:a debut).

Vetenskaps-Akademien. Okt. 6. Musiksoaré af fröken Sigrid Brander och hr Otto Edberg, med bitr. af frök. E. Lindström, hrr Aug. Ekengren, Ragnar Dahl, Ferd. Bengzon m. fl.

Berns' Salong. Okt. 11. Dir. Aug. Meissners beneficekonsert med bitr. af hr Fahlström.

Den hundrade föreställningen af en opera på så kort tid som tjugu år är hos oss icke så vanligt att bevittna. Detta inträffade likväl med Gounods »Romeo och Julia» d. 9 oktober och har sin förklaringsgrund såväl i sjelfva operans fängslande och skiftande melodik och romantiska libretto samt omvexlande sceneri som ock i framställningen af hufvudrolerna genom konstnärer som väcka publikens stora intresse. Operan gafs första gången 27 april 1867 å Théâtre lyrique i Paris; musiken hade Gounod tillegnat kon. Carl XV. Följande år gick hon öfver vår operascen d. 11 juni, således alldeles i slutet af spelåret. Romeo och Julia spelades då af hr Arnoldson och fru Jeanette Jacobson, som då första gången uppträdde på scenen, rolbesättningen var för öfrigt: Capulet hr Sandström, Lorenzo hr Behrens, Tybalt hr Torslow, Paris hr Håkansson, Mercutio hr Arlberg, Benevolio hr Ohlsson, hertigen af Verona hr Lundberg, Gregorius hr Weiss, Stefano fru Charlotte Strandberg, Gertrud fröken Agnes Jacobsson. Operan gafs sedan hvarje speltermin med undantag af åren 1871, 74—76 och 78 och nedlades vid hr Arnoldsons död 1881. Den 19 nov. 1884 upptogs operan åter med hr Ödmann som Romeo, fröken Ek som Julia och hr Forstén i Mercutios parti. Operan blef nu en afgjord favoritopera, hvilket bekräftades under förra säsongen då hr Max Strandberg med mycket bifall gaf Romeo, och Julia i fröken Klemming egde en så fängslande framställarinna. Denna rol har för öfrigt gifvits af fru Stenhammar, fröknar Grabow och Riego, Capulet af hrr. Håkansson, Lundquist och Lundvik, Mercutio af hrr. Janzon, Hallengren, Ohlsson, Sevôn och Linden, Stefanos af frk. Karlssohn, Pater Lorenzo af hrr. Strömberg och Sellergren. Det är naturligt att operans jubileum bevistades af fullsatt salong och likaledes att hufvudrolernas innehafvare fingo mottaga en rik hyllning.

Som Carmen har fröken Wolf börjat sitt fasta engagement vid operascenen, efter att nyss i Köpenhamn ha i denna rol vunnit mycken framgång. En sådan kunde konstateras ätven nu och hennes sång förtjenar allt bifall. Vi ha förut yttrat oss om hennes framställning af rolen, hvari nu framsteg otvifvelaktigt röjas, ehuru ännu i plastiskt och mimiskt hänseende anmärkningar kunna göras.

Första abonnemenstspektaklet för säsongen i måndags utgjordes af Donizettis »Leonora», senast gifven här vårterminen 1887 med fröken Almati i titelrolen, herr Forstén såsom kung Alfonso. Närmaste anledningen till operans upptagande nu var väl herr Ödmanns lyckade framställning då af Fernando; operan hade föröfrigt nu med undantag af honom och herr Strömberg ny rolbesättning. Herr Ödmanns framgång var denna gång lika stor som för några år sedan, men äfven fröken Jungstedt i titelrolen och herr Johansson såsom konungen erhöllo sin välförtjenta del af bifallet, som lifligt yttrade sig hela aftonen med applåder, inropningar efter hvarje akt och tablå, lagerkransar åt herr Ödmann och en präktig blomsterbukett åt fröken Jungstedt. Herr Ödmann har här onekligen ett glänsande parti, och så som han sjunger den vackra romansen »Blott i en dröm», med denna smältande sköna stämma, mjukhet och känsla i föredragot, skänker han en konstnjutning af ädlaste slag, en sådan som han för öfrigt vid flera tillfällen denna afton beredde åhörarne, så snart icke det emfatiska spelet åtföljdes af en röstforcering, som han aldrig behöfde använda äfven när orkestern stegrar sitt forte mera än nödigt är och som ej är förenligt med dess uppgift att ackompagnera sången och underlätta men ej stegra sångarens ansträngning. Man iaktog moderationens vackra effekt särskildt vid herr Johanssons sångföredrag, och fick af detta det intryck att vår opera i honom eger en mycket värdefull förmåga, som med ytterligare studier nog kommer att intaga en framstående plats som lyrisk artist. Redan nu var hans framställning mycket god och väckte stor uppmärksamhet. Fröken Jungstedts Leonora förtjenar allt erkännande; rösten är vacker, klar och ren, såsom vi känna, och hennes spel är alltid väl genomtänkt, ledigt och uttrycksfullt, kanhända här något kallt och apparitionen något färglös, men Leonora är också alltigenom en moraliskt osympatisk figur och ett rof för ständiga qual. Fröken Jungstedt gaf dock allt möjligt intresse åt sin rol och inlade särdeles i sista akten mycken glöd i sitt spel. Fröken Holmstrand gaf en i allo behaglig framställning af Leonoras förtrogna och de öfriga medverkande, ballettens tre gracer inberäknade, bidrogo en hvar till ett godt intryck af det hela, som med säker hand leddes af hofkapellmästaren Henneberg.

Om den första symfonikonserten, som var rätt märklig, måste vi af bristande utrymme fatta oss något kort. Att två nya större inhemska tonverk stodo på programmet och dertill Beethovens lifliga Adurs-symfoni med det tjusande allegrettot »Tonernas vågor» förklarar lätt att salongen var fullsatt. Herr Aulins konsertstycke med orkester, den första nyheten, inbringade den unge artisten ampelt erkännande. Bygdt på en s'avisk melodi — det komponerades straxt efter hans besök i Petersburg i höstas — håller det sig allt igenom melodiskt och svärmiskt samt utfördes energiskt och känslofullt med en talang som gjort sig ej ringa svårigheter att öfvervinna, de der i synnerhet rätt vidlyftigt hopade sig i kadensen. Orkesterns behandling, ett fält som komponisten ännu ej hunnit mycket odla, visade med undantag af en och annan tyngd och oklarhet både förmåga och smak. Den andra nyheten var herr Halléns »Sommarsaga», en större orkesterfantasi, en tonmålning som hade sitt program i följande strofer af Heine hvilka vi sökt öfversätta:

Från sagans rymder vinkar
en andes hvita hand:
då sjunger det och klingar
ifrån de trolska land.

Och gröna träden sjunga
urgamla melodin
dess ljud på vinden gunga
och fågeln stämmer in.

Och dimmors bilder tränga
sig fram ur jordens grus,
i luftig dans sig svänga
vid trolska körers brus.

Åt diktens mystik gaf tonverket en trogen bild. En stämning af stillhet genomgick det hela, som intresserade genom vackra melodiska motiv och en färgrik instrumentering i Wagners och

Liszts stil. Särskildt effekt åstadkom den fyrtoniga fågelsången, som då och då under styckets lopp höjde sig öfver violinernas stilla vaggsång. Stycket, som icke framhade några bullrande orkestereffekter, afslutades med en fugerad sats som öfvergick till en friare form och slöts med bortdöende »körers trollska brus». Ehuru något långt och till sammanhanget mindre lättfattligt väckte kompositionen synbarligen stort intresse och rikt bifall. Ett vokalnummer var för omvexlings skull upptaget på programmet, Lysiarts stora aria ur »Euryanthe», föredragen af herr Lomberg. Sångarens röst föreföll i denna mindre mjuk och välljudande än i »Ernani», men den stora arian med sin koloratur utfördes ganska tillfredsställande och åtföljdes af applåder och inropningar.

Vasateatern ger i dagarne »Kapten Fracassa» sitt afsked, kanske dock med fortfarande tjenstgöringsskyldighet på reserven emedan den lustige kaptenen med sin trupp visat sig mäktig att eröfra såväl den glada publikens gunst som förmodligen en icke så ringa kassavinst.

På Vetenskapsakademiens hörsal hade man den 6 okt. tillfälle att göra bekantskap med några unga musikaliska sångförmågor. Fröken Sigrid Brander och herr O. Edberg voro soaréens tillställare. Fröken B. lät höra en rätt vacker och ren dock ej så ovanlig röst, efter hvars fortsatta utbildning man kan bättre döma om dess lämplighet för scenen, hvartill fröken B:s yttre icke illa lämpar sig. Hon inlade i sången både smak och känsla samt äfven ej så ringa färdighet. I afseende på sångorganets kraft och välljud ingaf herr Edberg ovanligt goda förhoppningar om användbarhet på scenen, helst som hans yttre syntes ganska passande för densamma. Vid konserten biträdde en ung sångare herr Ekenberg, jemte tillställarne tillhörande quartettsällskapet »Orfeon», som i ett par slutnummer, bröllopps marsch af Söderman och Trasten, quartett af Wennerberg visade särdeles god sammansjungning och nyansering. En amatör, elev af herr Arlberg, sjöng med lika vacker stämma som vårdadt föredrag Rubinsteins »Asra», och goda biträden hade för öfrigt vunnits i fröken E. Lindström (alt) och den unge violinisten Ragnar Dahl samt dir. Bengzon som ackompagnatör.

Från in- och utlandet.

Kgl. Operan. Abonnementsföreställningarne här togo sin böjan d. 14 d:s. Anteckningen dertill afslutades d. 12:e. Abonnementsprisen ha i år ytterligare nedsatts. En plats på 1:a raden t. ex., som med förköp kostat 4,50 och annars 3,50 kostar abonnenten nu endast 3,17; priset på en parkettloge nu 4,37 mot resp. 7 och 5 kr. förut.

— Första representationen af »Nordens Stjerna» som annonserades till d. 7:e dennes, är tillsvidare uppskjuten. — I Verdis »Othello» komma de manliga hufvudpartierna Othello och Jago att utföras af hrr. Ödmann och Johansson, som nu flitigt äro sysselsetta med rolernas inöfning.

— *Fridolf Book*, den mångårige 1:a violinisten och konsertmästaren i hofkapellet, har lemnat denna plats och efter sin nyligen aflidne broder d. 1 okt. tillträdt befattningen som kamrer vid hofkapellets pensionskassa. Herr Book innehar fortfarande lärarbefattningen i violinspelning vid musikkonservatoriet, hvilken han förtjenstfullt skött sedan 1871. Frid. Book är född i Upsala 1836, började 10 år gammal sina musikstudier för fadern, som var musikföreståndare för Uplands regemente, och fick god öfning för sin talang i akademiska kapellet och teaterorkestern i Fyrisstaden. 1852 inträdde han som violinist i hofkapellet, der han sedan flitigt tjenstgjort endast med afbrott för en studieresa 1862 till Brüssel Hannover och Paris, då han studerade för Leonard och Joachim. Han blef 1882 förste konsertmästare och kallades 1872 till ledamot af Musikal. akademien.

Svenska teaterns direktör hr Emil Hjertstedt har i de dagliga tidningarne inbjudit till abonnement fr. 15 okt. til 15:de maj n. å., omfattande 30 föreställningar för 50 kronor med rätt till plats på parkett eller parkettbalkong efter fritt val; detta ej för viss dag utan till hvilken föreställning abonnenten önskar. Teatern uppställer till sitt mål att blifva en verklig folkteater i bästa mening. I den lofvande repertoaren nämnes endast en sångpjes näml. »Kejsarens nya kläder» med ord och musik af Ch. Kjerulf i Köpenhamn. Såsom gäster uppgifvas bl. a. fru Olefine Moe och herr Kloed komma att uppträda.

Vasa-teatern, som den 12 d:s gaf operetten »Kapten Fracassa» för 25:e gången, kommer d. 17 d:s att gifva sin första representation af Genées »Sjökadetten», senast gifven här år 1884 på Mindre teatern.

Dir. Aug. Meissners jubileum i Berns' Salong — i 20 år har den skicklige och outtröttlige orkesteranföraren der dirigerat aftonkonserterna — egde rum d. 11:e dennes inför fullsatt salong och under liflig hyllning.

Nya svenska tonverk. På Musikföreningens nästa konsert kommer att gifvas en ny kantat af den unge fördelaktigt kände tonsättaren Erik Åkerberg: »Prinsessan och svennen», hvari solopartierna utföras af fru Edling, fröken Jungstedt hrr. Sal. Smith, Strandberg m. fl. — Herr A. Sterky, som studerat vid Musikal. akademien, har komponerat en konsertouverture, som af hofkapellet utförts inför en mindre åhörarekrets. Hr S. företager snart en resa till Paris för att studera musik under Délibes' ledning och åtföljes af sin fru, född Dagmar Bosse, som tänker utbilda sin vackra röst för madame Artôt derstädes. — Af den skicklige kontrapunktisten Joh. Lindegren har man att förvänta en större tonsättning för orkester, och den unge komponisten Gösta Geijer, bosatt i landsorten, lär hålla på med komponerandet af en opera med nordiskt ämne men text af tyskt ursprung. Slutligen få vi nämna att den bekanta tonsättarinnan Lago nyligen fulländat ett »Stabat mater» i 8 satser.

P. E. Lange-Müller, den värderade danske komponisten, har efter vistandet vid ett svenskt sanatorium återkommit till Stockholm och torde komma att uppehålla sig här ett par månader.

Musikundervisning. Hr Fredrik Peterson, den bekante pianoläraren, har öppnat härstädes 3 lärokurser: *den allmänna musikaliska förskolan* (musikdiktamen, musikanalys och pianospel), *den teoretiska kursen för äldre elever* samt *den pedagogiska kursen för pianoundervisare.* Den andra i ordningen af dessa gifves i Atheneums lokal, Kungsgatan 2. Under första halftimmen af lektionen öfvas eleverna genom musikdiktamen att uppfatta rytmer, tonfraser och ackord; den andre egnas åt analys af framstående mästares verk; början göres med Mozart. Två gånger i månaden hålles populära föredrag i musikens historia. Äldre personer kunna bevista kursen såsom åhörare. Vi hänvisa för öfrigt till annonsen å sista sidan.

Fröken Signe Hebbe, den värderade lärarinnan i sång och dramatisk konst, lemnar, såsom annons i detta nummer utvisar, fortfarande undervisning i dessa ämnen.

Svea-salen, den praktfulla konsertlokalen, har från d. 1 okt. blifvit säte för en varietéteater, som naturligtvis lockar mer än de stora konserter, för hvilka salen först var ämnad. Herr Gellrich, bekant som god dirigent, står i spetsen för teaterns orkester.

Aug. Edgrens minne. Under vintern kommer Stockholms allmänna musikförening att gifva en konsert, hvars behållning skall användas till en enkel minnesvård på Aug. Edgrens graf.

Theodor Björksten har med anledning af sin faders nyligen timade frånfälle uppehållit sig en kort tid härstädes och afreste d. 28 sept. öfver Paris till Newyork för att der återtaga sina sånglektioner.

Fröken Julia Ziervogel, sedan länge härstädes känd och värderad som musiklärarinna och bekant i hufvudstadens musikaliska kretsar, har antagit inbjud-

ning af herr Th. Björksten att öfverflytta till Newyork och biträda honom som ackompagnatrice vid hans lektioner. Fröken Ziervogel kommer derjemte att i Newyork fortsätta sin sjelfständiga verksamhet som lärarinna i pianospelning.

Fröken Alma Hultkranz ämnar i början af november tillsammans med den norske sångaren *Arveschou* företaga en konsertturné i vestra Amerika. Fröken H. har, som bekant, haft att glädja sig åt mycken framgång såsom sångerska i Amerika.

Gina Oselio har med storartad framgång nyligen gästat Göteborg. Möjligen kommer hon att uppträda på Kgl. operan i nästa månad. Hon önskar då att utföra Desdemonas parti i Verdis »Othello». Den uppburna sångerskan har erhållit anbud från Scala-teatern i Milano att der kreera Evas parti i »Mästersångarne». Ovisst är ännu om anbudet antages.

Franz Rummel, den utmärkte pianisten, lär åter komma att gästa Stockholm i början af nästa år.

Michael Bratborst, förr anställd vid vår Kgl. opera och som sedan studerat sångkonsten i Paris, lär komma att i nästa månad uppträda på k. operan i Köpenhamn såsom Faust och Romeo,

Gefle. Musiksällskapet *Konkordia* har åter börjat sin verksamhet här. Från en okänd gifvare har sällskapet erhållit en gåfva af 400 kr.

Norska Pariskören har genom norska kommissariatet vid utställningen fått sig tillsänd en stor medalj af förgyldt silfver jemte en smickrande skrifvelse från presidenten för Paris' sångföreningar M:r Laurent de Rillé.

Paris. Stora operan har haft föreställningar sex gånger i veckan under så stort tillopp att det varit mycket svårt att få någon plats. Repertoaren har dock varit föga vexlande och bestått af »Faust», »Romeo och Julia», »Afrikanskan», »Judinnan», »Aida», »Hugenotterna», »Profeten» och »Wilhelm Tell». M:lle Emma Eames har skördat stort bifall som Margareta och Julia. Hon är nu, äfvensom fru Nellie Melba, engagerad för två år. Jean Reszké och Lasalle börja sitt uppträdande den 15:de oktober.

Opéra comique har likasom Stora operan gjort lysande affärer under utställningen. Den 2 oktober gafs den 840:de föreställningen af »Mignon», följande dag 60:de gången »Esclarmonde» och den 14:de 117:de gången »Roi d'Ys».

Den 29 sept. vid den högtidliga prisutdelningen i Palais d'Industrie gafs en stor konsert som inleddes med Saint Saëns »la marche heroïque», och vid hvilken 800 personer medverkade.

I Trocadéro har Dimitri Slavianski d'Agreneff med sitt ryska, rikt utsmyckade vokalkapell af mer än 60 sångare och sångerskor under september gifvit fyra mycket besökta konserter och erhållit medaljen »des Auditions musicales«.

Den 11:e sept. gafs en stor musikfest till firande af revolutionens 100-års-jubileum besökt af en publik af öfver 20,000 menniskor som det säges. En irländska fröken Augusta Holmés hade komponerat festkantaten »Ode triumphale.» I industripalatset var bygd en särskild scen för utförandet och en amfiteater för åhörarne. Fröken Holmés er en ganska betydande komponist och bland större musikverk af henne må nämnas operan »Argonauterna» och kantaten »Lutèce».

Pauline Lucca anträder den 15 oktober tillsammans med herr Forstén en gästspelsturné till Ryssland, hvarifrån hon först vid jultiden återvänder till Wien för att på nyåret företaga en ny turné genom Tyskland, hvilken afslutas först i april.

Adelina Patti skall, enligt en uppgift i en amerikansk tidning, under sin förestående Amerikaturné erhålla 25,000 francs för hvarje uppträdande och skall uppträda 30 gånger, beneficeföreställningarna oberäknade. Man anslår hennes totalinkomst af denna jemförelsevis korta turné till närmare *en million francs!* Den henne åtföljande truppen säges vara den bästa som någonsin uppträdt i Nordamerika och omkostnaderna för företaget äro beräknade till 225,000 francs i veckan!

Dödsfall.

Henselt, Adolf, von, berömd pianist och äfven komponist, f. 12 maj 1814 i Schwabach (Bäjern), † i Warmbrunn d. 10 oktober.

Fredrik Petersons Musikkurser,

vid hvilka den nyare rytmiska vetenskapen tillämpas och hvarvid musikdiktamen och musikanalys ingå såsom läroämnen, äro på följ. sätt ordnade:

Allmänna musikaliska förskolan, diktamen, harmonisk analys och pianospel (för minderåriga elever).

Den musikteoretiska kursen, diktamen, harmonisk och rytmisk analys samt musikhistoriska föredrag (för äldre elever, som idka sång- eller instrumentalstudier).

Den pedagogiska kursen, sammandrag af föregående kurser (för pianoundervisare). Fullständigt program tillsändes på begäran. *Pianolektioner för konstnärlig utbilldning meddelas.*

Fredrik Peterson.
Stockholm, Nybrohamnen 26.

Oscar Lejdström,

Sånglärare.
Kongl. Myntet.

RUD. IBACH SOHN,
Kgl. Preussisk Hofpianofortefabrik.
Barmen, Neuerweg 40. (Grundad 1794).

Flyglar och Pianinos

hvarje storlek och utstyrsel. Hålla utmärkt stämning. Solidaste konstruktion, ädel, stor sympatisk ton. Absolut garanti. Kataloger etc. gratis och franco.

Undertecknad gifver från och med 1:sta Oktober, fortfarande lektioner i **Sång, Dramatik, Plastik** och **Rolers inöfning,** om anmälan sker Onsdagar och Lördagar kl. mellan en qvart efter 10 till 11 f. m.

Sturegatan 24, 4 tr.

Signe Hebbe.

Sånglektioner

erhållas, goda och billiga, af van sånglärare. Närmare upplyses å Svensk Musiktidnings byrå Olofsgatan 1.

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM

16 Regeringsgatan 16

Flyglar, Pianinos och **Orgelharmonier** af de bästa *svenska* och *utländska fabriker* i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.

Obs.! **Hufvuddepot** för **Blüthners** verldsberömda Flyglar, samt **Rönischs & Steinweg Nachfolgers** utmärkta Pianinos.

I bok- och musikhandeln har utkommit:

Richard Wagner

såsom skapare af musikdramat

af

Oscar Bensow.

INNEHÅLL: Caroline Östberg (med porträtt). — Franz Schuberts sista stunder af Hugo L—t. — Följetong: »Carmens» Don José i verkligheten af C. Werner. — Musikpressen. — Musiklitteratur. — Musikbref från Helsingborg. — Från scenen och konsertsalen. — Från In- och utlandet. — Dödsfall. — Annonser.

STOCKHOLM, O. L. SVANBÄCKS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG 1889.